

Maria Larsson
Statsråd
Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Schablonbeloppet för personlig assistans 2015

Bransch Personlig Assistans vill med denna skrivelse lämna våra synpunkter inför uppräkningsen av timersättningen för assistansersättning 2015. Bakom skrivelsen står Bransch Personlig Assistans inom Vårdföretagarna, nedan kallat BPA, som organiserar ca 220 privata assistansanordnare. Räknat till antalet anställda representerar BPA uppskattningsvis 65 procent av alla privata anordnare och till antalet assistansberättigade en ännu större andel.

Inledning

BPA anser att timersättningen för 2015 bör höjas med 2,86 procent till 288 kr. Våra argument för detta utvecklar vi utförligt längre ner i dokumentet.

Vi vill med detta dokument visa att den uppräkningsmodell, som nu används vid uppräkningsen av timbeloppet, har stora brister. Dels på grund av att, det statistiska underlaget gällande assistenternas löner som kommer från SKL, är felaktigt men också för att den redovisningen av övriga kostnader som SKL gör inte stämmer med verkliga kostnader. Eftersom Försäkringskassans förslag till timbelopp grundar sig på dessa båda fakta blir underlaget direkt missvisande.

Vi vill också påpeka att den så kallade 87/13 modellen är olämplig att använda och inte representativ för hur assistansersättningen används av privata eller offentliga anordnare. Vi vill visa på hur den felaktiga relationen mellan å ena sidan assistenternas lönekostnader (87 procent) och å andra sidan övriga kostnader (13 procent) påverkar kvaliteten i assistansen och vilka förödande konsekvenser för den assistansberättigade detta får vid en för låg höjning av timbeloppet.

Vi vill även visa på att de argument som förekommit att privata och offentliga utförare har blivit överkompenserade saknar grund i verkligheten.

Kansli	Regionkontor	Tel	Fax	
Sturegatan 11	Göteborg	Box 404 (Södra Hamngatan 53), 401 26 Göteborg	031-62 94 00	031 15 14 56
Box 555 45	Luleå	Box 67 (Storgatan 9), 971 03 Luleå	0920-154 70	0920-696 55
104 02 Stockholm	Malmö	Box 186 (Jörgen Kocksgatan 1 B) 201 21 Malmö	040-35 25 00	040-12 51 66
Tel 08-762 69 00	Skellefteå	Expolaris Center, 931 78 Skellefteå	0910-78 29 00	0910-78 29 99
Fax 08-762 69 48	Stockholm	Box 555 45 (Sturegatan 11), 104 02 Stockholm	08-762 69 59	08-762 69 98
almega.epost@almega.se	Sundsvall	Box 210 (Torggatan 4), 851 04 Sundsvall	060-16 73 00	060-17 02 76
www.almega.se	Umeå	Kungsgatan 32, 903 25 Umeå	090-10 06 60/61	090-12 03 40
	Växjö	Kungsgatan 1 B, 352 30 Växjö	0470-74 84 00	0470-74 84 96
	Örebro	Köpmangatan 23-25, 702 23 Örebro	019-19 57 00	019-19 57 36

Orsaken till detta antagande baseras på okunskap om hur assistansbranschen fungerar.

Slutligen vill vi redovisa för regeringen hur de faktiska kostnader för att bedriva assistans ser ut baserat på ett mycket omfattande ekonomiskt underlag.

För att belysa ovanstående argument redovisar BPA utförliga underlag och resonemang över hur assistanskostnader fördelas och hur de interagerar med varandra.

BPA vill också återigen påminna om den förordningsändring som krävs för att den privata sektorn formellt ska få möjlighet att årligen höras i denna fråga i likhet med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). I 5 § förordningen (1993:1091) om assistansersättning anges att Försäkringskassan senast den första mars varje år ska lämna förslag till schablonbelopp för det kommande året. Försäkringskassan ska dessförinnan höra SKL i frågan. Med anledning av att den privata sektorns andel som anordnare av personlig assistans är cirka 56 procent är det rimligt att även uppgifter från dessa avtalsområden används som underlag vid beräkningen. Det finns i nuläget dock inget krav på att Försäkringskassan ska höra annan part inför fastställande av sitt förslag.

Om grundläggande brister i dagens uppräkningsmodell

Enligt förordningen (1993:1091) ska Försäkringskassan senast den 1 mars varje år lämna förslag till timbelopp för det kommande året. Dessförinnan ska Försäkringskassan höra Sveriges Kommuner och landsting i frågan.

BPA har tagit del av Försäkringskassans förslag till uppräkningsmodell av timbeloppet 2015 med tillhörande underlag från SKL. Vi anser att SKL:s underlag, och därmed Försäkringskassans förslag innehåller stora brister. Så stora att vi måste ifrågasätta om det kan användas av regeringen som beslutsunderlag. BPA vill också påpeka att det statistiska underlag som SKL lämnade till assistansersättningsutredningen visade väsentligt andra siffror än de som redovisas i underlaget trots att de avser samma kostnader. Därtill innehåller själva metoden SKL använder för att redovisa kostnader i underlaget direkta felaktigheter. Vi ifrågasätter på grund av ovanstående riktigheten i underlaget.

Uppräkning av assistenters grundlön

Eftersom underlaget för uppräkningsmodell utgår från personliga assistenters grundlön är det viktigt att denna är korrekt angiven. Utgångspunkten i SKL:s underlag är att vårdbiträden, anställda av Sveriges kommuner d.v.s. *inte personliga assistenter*, har en utbetalad månadslön 2012 på 20 764 kr. Denna månadslön delas med ett delningstal av 160 vilket ger en timlön på 129,28 kr.

BPA ifrågasätter starkt detta sätt att räkna fram timlönen för assistenter. I underlaget framgår inte vilka månadskostnader som lönesumman innehåller. BPA tror därför att månadsbeloppet är den totala utbetalade lönen. Därmed

skulle denna summa innehålla, förutom ob- och jourersättningar, även ersättningar så som lön under utbildning och ställtidsersättning, det vill säga ersättning för tid som inte är assistansgrundande. Att beakta dessa delar vid fasställandet av grundlön för utförd assistans anser vi vara mycket missvisande. För att regeringen ska få ett korrekt underlag måste timlönekostnader enbart innehålla assistenternas grundlön och då enbart för de timmar som assistans utförs.

Utöver detta delar SKL denna missvisade månadslön med ett delningstal om 160. 160 timmar motsvarar en heltidstjänst under fyra veckor. För att få ett korrekt delningstal måste denna siffra återge ett delningstal som motsvarar heltid under en genomsnittlig kalendermånad. För privat utförd assistans är detta delningstal 172 timmar per månad. Skulle underlagets månadslön i stället delas med ett sådant delningstal skulle timlönen för kommunalt anställda vårdbiträden vara 120,72 kr. Om det därtill är så som vi misstänker att detta belopp även innehåller andra kostnader som inte ska redovisas där, kommer denna timlön att vara lägre. Kanske till och med väsentligt lägre.

Eftersom SKL:s underlag dels inte avser personliga assistenter, dels avser ett månadsbelopp som med stor sannolikhet även innehåller kostnader som bör återfinnas under övriga kostnader och därtill delas med ett felaktigt delningstal, blir den timlön som beräkningen ger direkt missvisande och väldigt otillförlitlig som uppräkningsunderlag. BPA som organiserar 65 procent av det totala antalet privatanställda personliga assistenter beräknar sina kostnader efter assistenternas timlönekostnader. I och med att ersättningssystemet bygger på betalning för utförd timma måste en ansvarstagande anordnare beräkna kostnader för assistenternas löner per timma för att få kontroll över sina kostnader. Därför tvingas majoriteten av BPA:s medlemmar att anställa sina assistenter per timme och dessa får lön per arbetad timme. Fördelen med detta system är att våra medlemmar har en mycket bra kontroll och insikt över kostnaden per timme.

BPA:s genomsnittliga timlön för personliga assistenter är 129 kr. Denna kostnad är ren timlön och inkluderar inte ob- och jourersättningar eller andra ersättningar. Underlaget för dessa siffror kommer dels från den lönestatistik som Svensk Näringsliv samlar in årligen från alla sina medlemmar men också från den årliga rapporten "Branschfakta personlig assistans" som BPA har gett i uppdrag till Kreicbergs Utredning & Opinion att ta fram. Rapporten baseras på uppgifter från UC men också på enkätsvar från medlemmar i BPA.

Personliga assistenters lönekostnader per timme	2012
Grundlön	129 kr
Semesterlön	14 kr
Obersättning	18 kr
Jour- och beredskapsersättning	4 kr
Sociala avgifter	45 kr
Övriga lönebikostnader (avtalsförsäkringar och avtalspensioner mm.)	8 kr
Summa	218 kr

Källa: Kreicbergs Utredning & Opinion, Branschfakta personlig assistans

En kommunalt anställd assistent (vårdbiträde) har enligt SKL:s underlag en månadslön på 20 764 kr inklusive ob- och jourersättningar. Motsvarande lön

hos BPA:s medlemmar är 22 188 kr. I detta belopp ingår dock inte ob- och jourersättningar. Eftersom lönenivåerna för personliga assistenter, enligt förarbetena, ska ligga i paritet med lönenivåerna för vårdbiträden vill vi påpeka att medianmånadslönen hos ett vårdbiträde anställd av ett medlemsföretag inom Vårdföretagarna (Bransch Sjukvård eller Bransch Äldreomsorg) är 23 982 kr. Lönenivåerna för privatanställda personliga assistenter ligger därmed under ett vårdbiträdes lön. Eftersom personliga assistenter rekryteras från samma grupp av människor måste detta lönegap motverkas. Om löner för personliga assistenter och vårdbiträdeslönerna glider ifrån varandra kommer rekryteringsbasen för personliga assistenter att urholkas över tiden vilket direkt kommer påverka kvaliteten av den utförda assistansen. Det väsentliga med detta faktum är dock att lönenivåerna för personliga assistenter, åtminstone om man betraktar det utifrån förarbetena, ligger något för lågt. Inte för högt, vilket har argumenterats.

Sambandet mellan assistentlöner och övriga kostnader

Upprätthållandet av Riksförsäkringsverkets antagande om att kostnadsfördelningen mellan assistentlöner och övriga kostnader skulle vara 87 procent lönekostnader för assistenter och 13 procent övriga kostnader har lett till årlig felaktig uppräknings av timbeloppet. Detta eftersom antagandet baseras på för höga kostnader för lön för personliga assistenter och samtidigt för låg ersättning för övriga kostnader. BPA vill här poängtera att denna fördelning inte har något med de verkliga kostnaderna att göra.

Eftersom syftet med ett schabloniserat timbelopp var att det ska täcka de kostnader det är avsett att täcka måste modellen bli mer anpassad till de verkliga kostnaderna. Att då använda antagandet om 87/13 som grund för uppräknings innebär att felaktigheterna blir allt större med åren vilket leder till oönskade effekter i hur assistansmarkande utvecklas.

Brister i definitionen av övriga kostnader

En annan brist i den nuvarande uppräkningsmodellen och förmodligen orsaken till att 87/13 antagandet har kunnat upprätthållas är att övriga kostnader inte definieras. Till skillnad från assistentlönerna som redovisas i detalj, om än felaktigt, utgör övriga kostnader enbart en klumpsumma. Detta fast denna post innehåller många sorters kostnader som är avgörande för att kunna göra en korrekt uppräknings av timbeloppet. Det är också genom denna post som staten har möjlighet att påverka inriktningen och kvaliteten på assistansens utförande.

BPA bedömer att den främsta orsaken till att Försäkringskassan och SKL fortsätter klumpa ihop de övriga kostnaderna är att det underlag SKL får av Sveriges kommuner är mycket bristfälligt och tvetydigt. Övriga kostnader kan därför inte hanteras på annat sätt. Vi bedömer att den främsta orsaken till detta bristande underlag är att kommunerna, generellt, har väldigt dålig kontroll på sina administrativa kostnader och att "over headkostnader" inte beaktas särskilt. Historiskt har detta faktum inte haft någon betydelse. Genom att "frisera" lönestatistiken har det offentliga likväl fått de höjningar som är nödvändiga för att kunna bedriva verksamheten. Det har därför varit "acceptabelt" att schablonisera övriga kostnader. Eftersom avvikelserna nu har blivit så stora som de blivit går det dock inte längre att bortse från detta faktum. Verkligheten har så att säga hunnit ifatt antagandet.

Assistenternas löner som kostnadsregulator i förhållande till övriga kostnader och hur detta påverkar kvaliteten

Assistenternas löner varierar inte markant över tiden eftersom dessa regleras av marknaden genom tillgång och efterfrågan. Som exempel har inte lönernas andel av timbeloppet förändrats något sedan schabloniseringen infördes 1997. Samtidigt är assistenternas lönekostnader den enda posten där det finns möjlighet för en privat och offentlig anordnare att reglera sina kostnader med över tiden. Övriga kostnader utgör en så liten del av kostnadsmassan att fluktuationer i timbeloppets storlek inte kan sväljas av dessa. Övriga kostnader är också sådana att de inte går att minska utan att det får en mycket stor påverkan på assistansens kvalitet. En gradvis sänkning av timbeloppet får därför andra konsekvenser än den politiskt önskade.

En anordnare, privat som offentlig, som betalar lägre löner till sina assistenter kommer sannolikt att förlora uppdraget till någon som betalar högre löner. Men betalar en anordnare för hög lön kommer detta ske på bekostnad av kvaliteten eftersom utrymmet för övriga kostnader minskar. En relativt hög andel i assistentlönekostnader medför att anordnaren inom ramarna för övriga kostnader inte har råd att planera, leda eller kontrollera sin verksamhet på ett adekvat sätt. Denne klarar kort och gott inte av att leva upp till den kvalitet som lagstiftaren kräver. Anordnaren kommer förmodligen i det läget att bli tillsynad av IVO vilket i slutändan kan resultera i att anordnaren förlora sitt tillstånd.

Detta förutsätter dock att IVO blir en fungerande myndighet, vilket den inte är i dag, och kontinuerligt tillsynar anordnare, privata som offentliga, för att säkerställa att de verkar i nivå med sitt tillstånd. Sker inte det resulterar en låg höjning av timbeloppet i att fler assistansberättigande väljer anordnare med högre lönenivåer på bekostnad av kvalitet, något som urholkar assistansreformens grundvalar.

BPA förutsätter dock att IVO kommer bli en fungerande myndighet och välkomnar detta. I det läget kommer lönenivåerna följa timbeloppet eftersom en anordnare inte kan, i någon större utsträckning, spara på övriga kostnader. Att bedriva kvalitativ assistans på ett långsiktigt och ansvarsfullt sätt medför att övriga kostnader ligger i nivå med vad de är i dag. Avvikelser kan förekomma men större avvikelser kan direkt härledas till bristande kvalitet. Följaktligen är uppräkningsmodellen direkt kopplad till framtida lönenivåer för personliga assistenter. Uppräkningen av timbeloppet reglerar därför vilka lönenivåer som personliga assistenter kommer få. En för låg höjning av timbeloppet, och därmed en låg lönelöneutveckling, gör det svårare att rekrytera kompetenta assistenter, vilket i sin tur direkt påverkar kvaliteten på assistansen.

Uppräkning av övriga kostnader

För att skapa en förståelse för hur övriga kostnader är uppbyggda vill BPA redovisa sina medlemmars övriga kostnader uppdelade i fyra komponenter. Observera att exemplen nedan inte är uttömmande. För en mer utförlig redovisning av vilka kostnadsslag som ingår se Försäkringskassans allmänna råd.

Kostnader för assistansens utförande

Denna komponent innehåller kostnader som är direkt kopplade till assistenternas kostnader för assistansens utförande. Det handlar om assistenternas utbildningskostnader med tillhörande lönekostnader, bredvidgångskostnader, dvs. upplärningskostnader för en ny assistent innan den kan arbeta själv med kunden. Det handlar också om lönekostnader i samband med personalmöten eller andra assistentlönekostnader i samband med assistansens utförande. Vidare finns kostnader för assistenterna när kunden vill utföra olika typer av aktiviteter, t.ex. biljetter, färdtjänstkostnader, eller kost och logi i samband med kundens resor. Slutligen finns här även arbetsmiljökostnader vilka är väldigt varierande och omfattar allt från kostnader för övernattningsrum för assistenterna till hygienmaterial så som handskar, handsprit eller arbetstekniska hjälpmedel.

Löner för tjänstemän

Dessa kostnader varierar beroende på en rad faktorer. BPA:s uppfattning är dock att för att kunna leva upp till de krav som åläggs en assistansanordnare, enligt beviljat tillstånd, krävs medarbetare som har till uppgift att leda fördela och kontrollera arbetet. Dessa medarbetare är avgörande för utformningen av assistansen och därmed dess kvalitet. Det handlar om att rekrytera assistenter, hålla i personalmöten, ta svåra samtal och först och främst vara assistenternas stöd och arbetsgivarens representant för att säkerställa att kunden får den assistans den har rätt till. Därutöver ska en sådan medarbetare upprätta genomförandeplaner, ansvara för arbetsmiljön hos respektive kund eller rent allmänt vara den person som är närvarande för kunden. Dessa medarbetares arbete är avgörande för att assistansen ska kunna ges på kvalitativt hög nivå och är direkt avgörande för att kunna garantera att kunden får goda levnadsvillkor. En inskränkning i denna del får direkta och omedelbara konsekvenser på assistansens kvalitet. BPA är av uppfattningen att dessa medarbetare är lika väsentliga för verksamheten som assistenterna som utför den.

Därtill tillkommer tjänstemän som har till uppgift att hantera och sköta den administration som åläggs anordnare av olika myndigheter, främst Försäkringskassan, men även av IVO och Arbetsmiljöverket. Dessa administrativa ålägganden är oftast specifika för företag inom assistansbranschen. Utöver dem behövs tjänstemän som administrerar assistenternas löner, sköter verksamhetens bokföring, men och olika chefer för att leda och planera den verksamheten.

Driftskostnader

Den tredje komponenten utgörs av kostnader som är nödvändiga för att bedriva verksamheten. Exempel på sådana kostnader är hyra, IT och telefoni, kompetensutveckling för tjänstemännen, inventarier, mm, samt ställkostnader (dvs. kostnader för assistansens utförande som inte ersätts av Försäkringskassan eller kommun). Andra exempel är uppsägningslöner för assistenter när brukar avlider eller lönekostnader när brukaren vistas på sjukhus men möjlighet att fakturera Försäkringskassan saknas eller ren assistans som ligger utanför beslutet men som anordnare likväl väljer att ta för att upprätthålla goda levnadsvillkor. Till denna komponent hör även kostnader för revision, försäkrings och kollektivavtal.

Till denna komponent hör även den merkostnad som uppstår när en anordnare väljer att fortsätta ett uppdrag även fast kommunen valt att sänka ersättningen för uppdraget till en sådan nivå att uppdraget inte bär sig. Detta blir en allt större kostnad som anordnare måste ta.

Över/underskott samt skatter

Den fjärde komponenten utgörs av ett eventuellt överskott eller underskott samt eventuell skatt på sådant överskott. Denna komponent är avgörande att ta i beaktande vid en uppräkningsmodell av timbeloppet. Gör regeringen inte det innebär det att regeringen i praktiken inför ett vinstförbud eller tar för givet att modellen är så trubbig att den visar fel och därigenom tillåter ett överskott. En annan anledning till varför det är viktigt att ta denna i beaktande är därför att regeringen i en uppräkningsmodell måste beakta förutsättningar för ett långsiktigt företagande och att detta sker på ett ansvarsfullt sätt.

Övriga kostnader	2012
Kostnader för assistansens utförande	8 kr
Löner för tjänstemän	19 kr
Driftskostnader	8 kr
Över/underskott samt skatter	14 kr
Summa	49 kr

Källa: Kreicbergs Utredning & Opinion, Branschfakta personlig assistans

Sammanfattning

Av det underlag som SKL bistår Försäkringskassan med framgår tydligt vissa avgörande faktorer. Klart är, vilket BPA påpekat för regeringen under flera år och som även framgår av assistansersättningsutredningen, att den nuvarande modellen är mycket bristfällig. Genom att använda modellen under ett flertal år har en allt för hög grad av godtycke om lämpliga nivåer använts. Modellens konstruktion utgår från ett antagande att kostnadsfördelningen mellan assistentlöner och övriga kostnader ligger på en fördelning av 87/13. En konstruktion som har upprätthållits genom åren genom SKL:s missvisande lönestatistik. Detta är mycket olyckligt eftersom de negativa aspekterna av detta används som slagträ i den debatt som förekommer om assistansersättningens nivåer i allmänhet och privat vård och omsorg i synnerhet.

BPA:s uppfattning är att ansvariga politiker och myndigheter inte till fullo förstår vad det innebär och kostar att bedriva assistans på en sådan nivå att goda levnadsvillkor säkerställs. BPA är också av uppfattningen att det är viktigt för regeringen att förstå att den statistik regeringen har fått av SKL är missvisande och anpassad för att passa in i det antagande om kostnadsfördelningen som Riksförsäkringsverket skapade utan objektiva grunder. Upprätthållandet av 87/13- modellen har inneburit att klyftan mellan modellens och verklighetens kostnader över tiden har blivit mer och mer missvisande. Detta bekräftas av assistansersättningsutredningen som tydligt drar samma slutsats men som förbluffande nog föreslår att modellen bibelhålls och att verkligheten anpassas till denna. Detta om något understryker vår tidigare redovisade uppfattning om att få personer förstår hur assistans fungerar och hur enskilda kostnadsposter påverkar varandra. Detta understryker också varför utredningen har fått så massiv kritik av branschen som helhet.

Verkligheten

Det är vårdföretagarnas uppfattning att det för att kunna utföra assistans med goda levnadsvillkor, i och med den administrativa börda som lagts på företagen och med en realistisk lönenivå, krävs en kostnadsfördelning som ligger i linje med 82/18. Detta antagande bygger på bl.a. följande resonemang;

Av den ekonomiska statistik som SKL redovisade till assistansersättningsutredningen framgick bland annat att kommunerna har ett stort underskott per utför assistanstimme 2012. Om detta stämmer innebär det att kommunernas övriga kostnader är mycket högre än 13 procent. I kombination med felaktigt redovisad lönestatistik medför det att 87/13 antagandet inte är tillämpligt på offentliga anordnare.

Det är BPA:s uppfattning att fördelningen mellan assistenternas lönekostnader och övriga kostnader inte markant skiljer sig mellan privata och offentliga anordnare. Arbetet i samband med assistansutredningen visade detta tydligt. Både privata och offentliga har samma ekonomiska verklighet att brottas med och även om förutsättningarna kan variera framgick tydligt att skillnaden mellan privata och offentliga anordnare på det hela taget var relativt små. Fördelningen av kostnadsslagen som vi redovisar nedan är därför högst relevant även för offentliga utförare.

BPA är av uppfattningen är, vilket grundar sig på vår ekonomiska statistik, att fördelningen mellan assistenternas lönekostnader och övriga kostnader i dag är 82/18. Detta gäller både offentligt utförd assistans så väl som privat.

Högre kvalitet av privata anordnare

I och med den unika valfrihetsmodell som ligger till grund för assistansreformen har 56 procent av de assistansberättigade valt att anlita privata anordnare. Det går således att dra slutsatsen att assistansberättigade är mer nöjda med sin assistans hos en privat anordnare än hos kommunen. BPA bedömer att siffran sannolikt kommer att stiga de närmaste åren till en 80 procentig nivå.

Majoriteten av privata anordnare upprätthåller en högre standard och har bättre insikt och kontroll på sin verksamhet än vad kommunala anordnare har. Anledningen till det är att en privat anordnare har tvingats göra en ordentlig genomlysning av sin verksamhet i samband med införandet av tillstånd. Detta medförde också att drygt 30 procent av de sökande företagen inte beviljades tillstånd. Enligt vår mening bör det ha inneburit att den kvalitativa nivån har höjts bland privata utförare. Motsvarande process har inte skett inom den kommunala sektorn. En annan och kanske viktigare orsak till att privata anordnare kan hålla en högre kvalitet har med inställning att göra. Den absoluta majoriteten av privata anordnare utför assistans för att de känner ett driv att göra det. Det samma kan endast i undantagsfall sägas gälla en kommun.

Assistansersättningsutredningen drar också slutsatsen att privata utförare har en högre grad av kompetensutveckling för sina medarbetare än vad

kommunerna har. Likaså finns mer resurser öronmärkta till aktiviteter för den assistansberättigade än i den kommunala verksamheten.

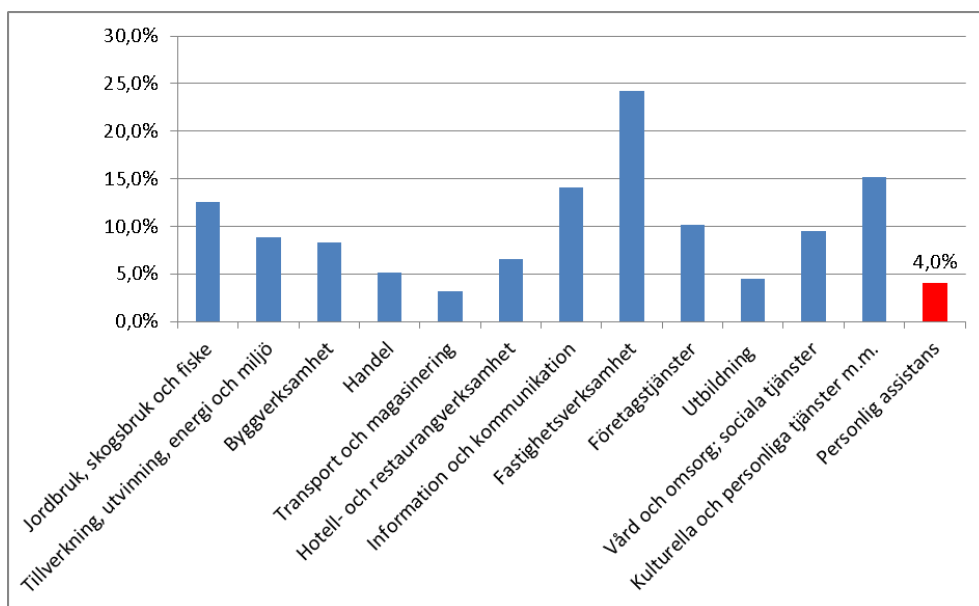
Baserat på ovanstående vill vi framföra att privata anordnare generellt håller en högre kvalitet och har bättre kontroll på sina kostnader. Det är därför naturligt att underlaget för uppräkningsmodellen av timbeloppet baseras på vår kvalitativa nivå och på vår ekonomiska statistik, inte på kommunernas.

Överkompensering eller inte

De senaste åren har uppgifter florerat som innebär att privata anordnare har eller har blivit överkompenserade. Slutsatsen dras på olika sätt men ett genomgående argument är att privata anordnare går med vinst och att skattemedel ska användas på ett bättre sätt. I den debatten har privata anordnare med höga eller mycket höga vinstmarginaler lyfts fram som exempel. Andra exempel som används, nu senast av regeringen själv men också av assistansersättningsutredningen, är att uppräkningsmodellen har medfört att timbeloppet räknats upp för mycket i förhållande till den verkliga kostnaden. Denna felräkning ska nu framtida anordnare betala för genom en relativt låg höjning de närmaste åren.

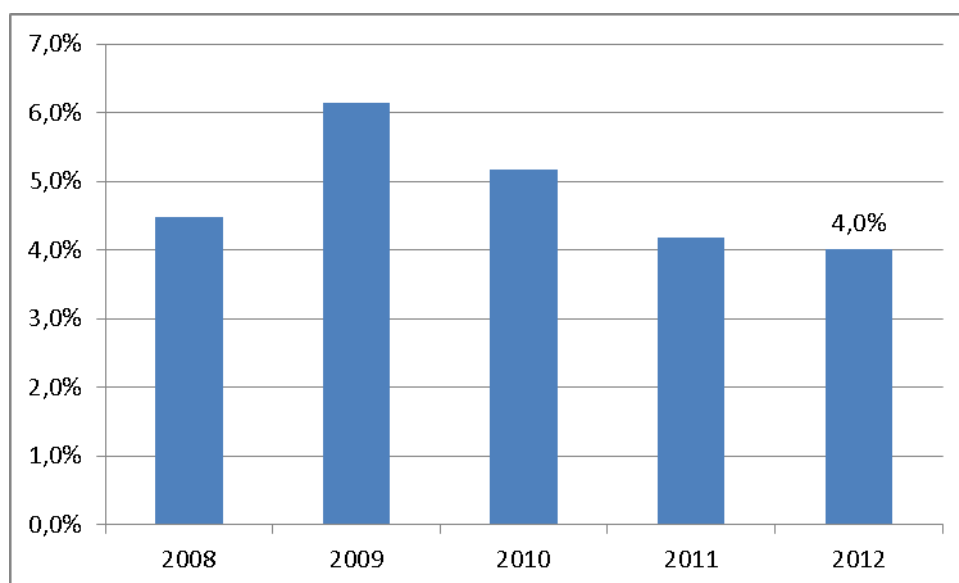
BPA vill bemöta dessa resonemang genom att påpeka att vi är väl medvetna om att det finns enskilda anordnare som har höga, till och med, anmärkningsvärt höga marginaler. BPA anser att sådan verksamhet inte är representativ för branschen och definitivt inte för kvalitativ assistans. Vill regeringen komma till rätt med den typen av anordnare behöver den bli tydligare i IVO:s uppdrag. BPA:s erfarenhet av att bedriva assistans visar tydligt att det inte är förenligt med god kvalitet och mycket höga vinstmarginaler. Som framförts ovan representerar BPA drygt 65 procent av den privata assistansmarknaden.

Den genomsnittliga nettomarginalen för våra medlemmar är låg, till och med mycket låg i jämförelse med övriga branscher.

Källa: Kreicbergs Utredning & Opinion, Branschfakta personlig assistans

Nivåerna för 2012 är inte unika utan är representativa för de senaste åren.

Källa: Kreicbergs Utredning & Opinion, Branschfakta personlig assistans

Utifrån denna statistik förefaller det som felaktigt att argumentera att privata anordnare har blivit överkompenserade när grundproblemet ligger i att uppräkningsmodellen aldrig har tagit hänsyn till alla kostnadsposter eller för den delen hur verkligheten ser ut. Argumenten som anförts håller därför inte. De är till och med direkt felaktiga.

Uppräkning för 2015

Enligt kollektivavtal som träffades 2013 om uppräkning av lön och som gäller för samtliga anordnare, privata och offentliga, ska lönerna öka med 2,5 procent under 2015. Det är viktigt att påpeka att även om revisionsdatumet ligger i juni så baseras 2,5 procent på helåret.

I och med att 89 procent av schablonbeloppet utgörs av lönekostnader (lön för assistenter och tjänstemän) bör denna del räknas upp med 2,5 procent. Resterande 11 procent bör räknas upp, enligt KPI, med 1,18 procent.

Personliga assistenters lönekostnader per timme	2012	2013	2014	2015
Grundlön*	129	132	136	139
Semesterlön*	14	15	15	15
Obersättning*	18	18	19	20
Jour- och beredskapsersättning*	4	4	4	4
Sociala avgifter*	45	46	47	49
Övriga lönebikostnader (avtalsförsäkringar och avtalspensioner mm.)*	8	8	8	9
Kostnader för assistansens utförande	8	8	8	8
Löner för tjänstemän*	19	20	20	221
Driftskostnader	8	8	8	8
Över/underskott samt skatter	14	16	15	15
Summa	267	275	280	288

*Uppräkning görs av lönekostnader med 2,5 procent.

Övriga kostnader räknas upp med 1,18 procent.

Regeringen har vid flertal tillfällen argumenterat att fusk och kriminallitet utgör ett hot för reformens trovärdighet. Vårdföretagarna delar den uppfattningen, men anser att den linje regeringen valt, i och med sitt ställningstagande i budgetpropositionen, är ett större hot mot reformen. Fusk och kriminallitet slår mot ett fåtal individer och mot skattebetalarna medan ett systematiskt undergrävande av kvaliteten i assistansen slår mot alla reformen skapades för att värna. För att undvika detta är det viktigt att regeringen ser till den ekonomiska verklighet som föreligger för privata och offentliga utförare och genomför höjningen av timbeloppet för 2015 med en nivå som täcker de kostnader som den avser att täcka.

BPA föreslår därför att schablonbeloppet 2015 höjs med 8 kr för att täcka de kostnader de avser att täcka

Vänliga hälsningar

Fredric Käll, ordförande Bransch Personlig assistans inom Vårdföretagarna

Katarina Storm Åsell, näringspolitisk expert och branschansvarig personlig assistans, Vårdföretagarna